

Äldsta baklastaren är från Järbo

Bröderna Wigren från Järbo bar på idén till byggandet av vad som kan vara världens första baklastare – en traktor av märket Ford Gigantic. Uppfinningen satte orten på kartan och det första exemplaret finns fortfarande kvar i körbart skick.

År 1946 beställde bröderna en ny traktor av märket Fordson Major från Stockholm. Åke Frohm, Järbo, berättar att han jobbade i grustaget Norrhed på den tiden och att det var han som fraktade hem den. När maskinen var på plats byggdes den om i källaren på Folkets hus. Där och då började det som kan vara världens äldsta baklastare att ta form.

Det var i grustaget som bröderna Wigren hade funderat på hur man kunde underlätta jobbet. Maskinerna som man lastade gruset med var framtungta och svåra att styra. Bakhjulen

stod mest och slirade i luften. Arbetet var tungt och man ville göra så mycket som möjligt maskinellt och slippa slitet med spett och spade.

Första steget i att förverkliga idén med en baklastare var att vända på stora delar av traktorns uppbyggnad. Bröderna monterade lastaggregatet baktill, så att lastaren bars av de kraftiga bakhjulen, som också svarade för drivningen. Man anlätade även Tage Berggren och ingenjör Elof Gustavsson för att klara ut svagheter och brister i konstruktionen.

Den första baklastaren användes flitigt under åren. Den var i bruk både inom sågverk och i grustag i Järbo. Åren 1948 till 1955 tillverkades ett hundratal exemplar av Gigantic-traktorn i samarbete med Wallbergs i Gävle. Produktionen av traktorer fortsatte fram till 1978, med det ursprungliga exemplaret som reklamskylt utanför företaget Maskin AB Gigantic.

När firman lades ned ställdes maskinen i ett kallförråd. Där blev den kvar till John Svensson i Sandviken hittade den omkring år 2000. Det enda som saknades när han köpte den var skopan, som sägs ha blivit kvar på sågen. John lät tillverka en kopia av den ursprungliga skopan och återställde på så sätt traktorns ursprungliga utseende.

Idag finns bröderna Wigréns första baklastare hos två andra bröder: Kjell och Peter Svensson i Sandviken. Den kan fortfarande köras och de visar upp den på olika traktorträffar runtom i landet.

Man får gärna höra av sig om man vill komma och titta eller har frågor. Men i så fall gäller det att passa på. Tanken är att den 65 år gamla maskinen ska återvända till hemorten Järbo, där hembygdsföreningen fått en förfrågan om att förvalta den.